

Tekst til Hverdagslivspalten i TA lørdag 14.04.18

Av Beate Alstad

Kjønnsykdommene Gonore og Syfilis øker i Norge.

Bruk kondom!

Rundt 78 millioner mennesker får gonore hvert år i verden, ifølge WHO. I fjor advarte WHO mot såkalt supergonore, som ikke lar seg knekke av de typene antibiotika som normalt brukes til å behandle infeksjonen.

Gonore er en infeksjon som smitter fra person til person under samleie og ved oralsex. Den kan føre til alvorlige helseproblemer, men gonore har tidligere normalt sett vært lett å behandle med antibiotika.

Gonore er en meget smart bakterie. Hver gang det introduseres en ny type antibiotika utvikler den resistens. Det har ført til at flere og flere gonore-bakterier er imidlertid blitt resistente overfor forskjellige antibiotika.

Seniorrådgiver Øivind Nilsen, ved avdeling for seksuelt overførbare og smittsomme sykdommer ved NTB, forteller at der man tidligere kunne bruke vanlig penicillin er det bare én type antibiotika som er effektiv i dag, og i tillegg må behandlingen gjøres intravenøs. Derfor er det meget bekymringsfullt at sykdommen oppfattes som lett å behandle, og ikke veldig alvorlig.

Utviklingen for de to sykdommene har lenge vekket bekymring hos helsemyndighetene. For 20 år siden kunne Tidsskrift for norsk legeforening informere om at gonore var nesten utryddet. Syfilistilfellene var sjeldne. Siden da har smitten økt år for år, tross advarsler og varsku fra myndighetene.

I Norge økte antall tilfeller av de seksuelt overførbare sykdommene gonore og syfilis med 28 og 19 prosent fra 2016 til 2017.

Gonore er en seksuelt overførbare infeksjon som kan smitte til skjede, penis (urinrør), hals og endetarmsåpning. Smitteoverføring skjer ved direkte kontakt mellom en smittet og en frisk persons slimhinner ved samleie, både vaginalt, analt, eller ved oralsex. Man kan smittes indirekte via fingre når man beføler kjønnsorganene, eller via sexleketøy. Gonore kan også smitte til hals. Den kan føre til alvorlige helseproblemer, og ubehandlet gonore kan blant annet føre til nedsatt evne til å få barn.

Omtrent halvparten av alle kvinner som får gonore, har ingen symptomer. Menn får derimot vanligvis symptomer. Både menn og kvinner får vanligvis urinveisinfeksjon som gir svie ved vannlating og utflod. Kvinner kan ha smerter i nedre mageregion, menn kan få ømme testikler. Ved rektalgonore vil ca. halvparten av de smittede ha symptomer i form av rektalsmerter og utflod. Ved halsgonore vil ca. 40% av de smittede ha symptomer som ikke kan skilles fra andre bakterielle halsbetennelser. Tid fra smitte til symptomer er vanligvis 2-7 dager.

En person som har gonore vil også lettere kunne bli smittet av andre seksuelt overførbare infeksjoner.

Gonore påvises blant annet ved å ta penselprøve fra urinrør, livmorhals, endetarm, halsen eller øyet.

Gonore behandles med antibiotika. Pasienten må avstå fra sex til det foreligger én negativ kontrollprøve. Første kontrollprøve bør tas 1-2 uker etter behandling.

Syfilis smitter ved seksuell omgang. Sykdommen var spesielt utbredt fram til 1950-tallet, da antall smittetilfeller ble kraftig redusert. Syfilis lar seg helbrede med penicillin, men ubehandlet kan det gi livslang og alvorlig sykdom.

Så kjære telemarking bruk kondom for å beskytte både deg og andre, for kondombruk er det eneste som både er forebyggende og beskytter ved oralsex, vaginalt- og analt samleie.